

Όσιος Ευδόκιμος ο Βατοπαιδινός ο Νεοφανής

[/ Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Ο Αγιολόγος Άθωνας μέσα από την υπερχιλιόχρονη ιστορική ζωή του έχει αναδείξει πάμπολλες γνωστές Οσιακές μορφές, αλλά και περισσότερες άγνωστες σε εμάς. Σήμερα εορτάσαμε έναν Αγιορείτη Άγιο, ο οποίος έζησε εδώ στη Μονή μας, τον όσιο Ευδόκιμο. Ουσιαστικά εορτάσαμε έναν άγνωστο Άγιο – αφού δεν γνωρίζουμε τα σχετικά με τον βίο του – αλλά που όμως με γνωστό και φανερό τρόπο βρέθηκε ολόκληρο το Άγιο Λείψανό του στο κοιμητήριο της Μονής μας, όπως ακούσαμε και στα αναγνώσματα που προηγήθηκαν στην εκκλησία και εδώ στην τράπεζα.

Νομίζουμε ότι η τέλεση της πανηγύρεως του οσίου Ευδοκίμου του Νεοφανούς και Θαυματουργού, χαροποιεί ιδιαίτερα και προκαλεί την εν Κυρίω καύχηση, όχι μόνο σε εμάς τους Βατοπαιδινούς, αλλά και σε όλους τους Αγιορείτες, σε όλους τους Ορθοδόξους μοναχούς. Διά του Οσίου αυτού Πατρός προβάλλεται σε όλη την οικουμένη το Αγιορειτικό μοναχικό πνεύμα, του οποίου ήταν γνήσιος εκφραστής.

Γνωρίζουμε όλοι, ότι για την άσκηση των αρετών ο αγώνας που επωμίζεται ο

μοναχός είναι επίπονος. Τόσο όμως πιο επίπονος και δύσκολος είναι ο αγώνας, που πρέπει να καταβάλλει για την απόκρυψη της αρετής του. Διότι αν δεν δείξει επιμέλεια ο μοναχός στο να αποκρύψει τα τυχόν χαρίσματα, που έχει λάβει από τον Θεό διά των ασκητικών του αγώνων, ο εχθρός διά της κενοδοξίας θα του τα συλήσει, θα του τα αφαιρέσει. Ο άγιος Ιωάννης ο Σιναΐτης παρομοιάζει την κενοδοξία με τα μυρμηγκία στο αλώνι του γεωργού, που φαίνονται μικρά αλλά αν τα αφήσεις σιγά-σιγά παίρνουν όλο τον καρπό.

Ο άγιος Ευδόκιμος φαίνεται ότι τόσο έκρυβε την αρετή και αγιότητά του, «ώστε και θανών λαθείν εβούλετο», όπως αναφέρεται και στον Λόγο που συγγράφηκε αμέσως μετά την εύρεση του Λειψάνου του. Φοβόταν μήπως ακόμη και μετά τον θάνατό του βρεθούν δείγματα αγιότητος πάνω στο λείψανό του. Θα πρέπει – παρόλη την επιμέλεια που έδειχνε για την αποφυγή τιμής – να τον είχαν σε μεγάλη υπόληψη οι αδελφοί της Μονής για την αρετή του. Γι' αυτό όταν προγνώρισε τον θάνατό του έφυγε κρυφά από την Μονή, πήγε σε ένα αφεγγές μέρος του Κοιμητηρίου και αφού τοποθέτησε το σώμα του σε στάση νεκρού, κρατώντας στα χέρια του μία εικόνα της Παναγίας της Βηματαρίσσης, παρέδωσε εκεί το πνεύμα του. Τούτο δείχνει το ύψιστο μέγεθος της ταπεινώσεως του Αγίου. Διότι, αν μετά θάνατον ήθελε να αποκρυβεί, όπου δεν θα υπήρχε κίνδυνος πολέμου κενοδοξίας, φανταστείτε αγαπητοί μου αδελφοί και Πατέρες, πόσο θα κρυβόταν, πόσο θα ήθελε να ήταν ο τελευταίος, να εξουθενείτο, να παραθεωρείται, να μην τον γνωρίζει κανένας όταν θα βρισκόταν εν ζωή.

Το φιλοσοφικό «λάθε βιώσας», ενισχυμένο όμως και από τον ενάρετο εν Χριστώ βίο εκπλήρωσε με πολλή μεγάλη επιτηδειότητα ο σημερινός εορταζόμενος Αγιορείτης Πατέρας μας. Ή μάλλον την εκπλήρωση της εντολής του Χριστού: «Όταν ποιήσετε πάντα τα διαταχθέντα υμίν, λέγετε ότι δούλοι αχρείοι εσμεν» (Λουκ. 17,10).

Η αγιότητα του βίου του, που φανερώνεται από την ευωδία του Λειψάνου του και από τον τρόπο με τον οποίο βρέθηκε, είναι καρπός εναρμονίσεώς του με την Αγιορείτικη μοναστική παράδοση. Ζώντας μέσα σε ένα μεγάλο κοινόβιο του Αγίου Όρους, ακολουθώντας το πρόγραμμα της Μονής στο διακόνημά του, στο κελλί του και στην Ακολουθία, ασκώντας την υπακοή, την ταπείνωση και την ησυχία, πέτυχε τον θρίαμβο του αγιασμού. Βέβαια δεν γνωρίζομε τα ασκητικά κατορθώματα αυτού του ήρωος του πνεύματος, όμως συμπεραίνομε, αφού η ταπείνωση του είχε γίνει μόνιμη και αναφαίρετη κατάσταση, είναι αδύνατον να μην ασκούσε και την υπακοή· υπακοή τελεία και αδιάκριτη δίχως ίχνος αντιλογίας, γιατί ο ταπεινός είναι ποτέ δυνατόν να αντιλογήσει σε κάτι; Συνάμα θα ασκούσε και την ησυχία διά της ευχής, γιατί ο αββάς Ισαάκ ο Σύρος λέγει, ότι ο ταπεινός είναι οπωσδήποτε και ησυχίος· ο ησυχίος δεν είναι όμως και απαραίτητα ταπεινός. Αλλά και πώς

αυτός που δεν θέλησε να μιλήσει για τον εαυτό του μετά τον θάνατό του – ενώ διαθέτει μεγίστη παρρησία ενώπιον του Θεού – πώς ήταν δυνατόν να αργολογούσε και να περιεργαζόταν όταν βρισκόταν στην ζωή;

Νομίζουμε ότι δεν αποτελεί ένα τυχαίο γεγονός η ανακομιδή του Λειψάνου του οσίου Ευδοκίμου για την ζωή της Εκκλησίας μας την συγκεκριμένη εκείνη περίοδο. Η Θεία Πρόνοια φύλαγε αυτόν τον θησαυρό, δεν γνωρίζουμε για πόσα χρόνια ίσως και αιώνες, για να τον φανερώσει τον κατάλληλο καιρό. Και ο κατάλληλος καιρός ήταν στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, δηλαδή τότε που βρέθηκε το άγιο Λείψανο, το 1840.

Εκείνη την εποχή σημαντικά γεγονότα διαδραματίστηκαν με σκοπό την Δυτικοποίηση του Νεοελληνικού Κράτους και την εκφράγκευση της Ορθοδοξίας. Ο Αδαμάντιος Κοραής, φορέας του Ευρωπαϊκού θεϊστικού Διαφωτισμού το 1831 εκδίδει ένα βιβλίο του, τον «Ιερατικό Συνέκδημο», στον οποίο συνοψίζει την εκκλησιαστική ιδεολογία του και προβάλλει τον Ορθόδοξο Μοναχισμό ως μία αιρετική κατάσταση και ζωή. Ο Αρχιμανδρίτης Θεόκλητος Φαρμακίδης, ο Γραμματέας της Ιεράς Συνόδου, ως ενεργό μέλος Επταμελούς Επιτροπής καταθέτει το 1834 «Έκθεση» περί των Εκκλησιαστικών ζητημάτων, της οποίας τα περισσότερα άρθρα στοχεύουν στην διάλυση του Ορθόδοξου Μοναχισμού.

Η «Έκθεση» της Επιτροπής θα υλοποιηθεί από την Αντιβασιλεία, έστω και αν αυτή ουσιαστικά αθετούσε την Ορθόδοξη κανονική τάξη, την παραδεδομένη από τις Οικουμενικές Συνόδους. Συνέπεια όλων τούτων ήταν να συρρικνωθεί και να αλλοιωθεί ο Ελληνικός Ορθόδοξος Μοναχισμός. Πάνω από 400 μοναστήρια έκλεισαν στην Ελλάδα. Ακριβώς εκείνη την δύστηνη εποχή για τον Ορθόδοξο Μοναχισμό, το Άγιον Όρος δείχνει την παρουσία του με τον άγιο Ευδόκιμο. Με την φανέρωση του χαριτοβρύτου Λειψάνου του ο άγιος Ευδόκιμος είναι σαν να απαντούσε στους δυσπίστους ή μάλλον απίστους Ουμανιστές της εποχής: Ότι ο θνητός άνθρωπος μπορεί να γίνει κατά Χάριν Θεός.

Ότι η άσκηση και όχι η μάθηση είναι η μητέρα του αγιασμού. Ότι η Πατερική Παράδοση μένει αναλλοίωτη και δεν χρειάζεται δήθεν αναγέννηση και εκσυγχρονισμό με τις αξίες της εκάστοτε εποχής. Ότι δεν αποδεχόμεθα εκλογίκευση στην πίστη μας, η λογικοκρατία και ο ηθικισμός δεν πρέπει να έχουν τόπο υπάρξεως στην πνευματική ζωή. Ότι τα φώτα της Εσπερίας δεν μπορούν να φωτίσουν το ανέσπερο φώς του Αγίου Όρους, το άκτιστο φώς του φωτοδότου Χριστού, μπορούν να φωτίζουν με διάκριση τις κτιστές πραγματικότητες, λόγω χάριν την επιστήμη, όχι όμως και τις άκτιστες πραγματικότητες όπως αυτές βιώνονται μέσα στην Ορθοδοξία και ιδιαίτερα εδώ στην κιβωτό της, το Άγιον Όρος.

Η Θεοτόκος ευδόκησε εδώ στο «ιερό παλλάδιό Της», το περιβόλι Της, στην πνευματική κολυμβήθρα της Ορθοδοξίας την κρίσιμη αυτήν στιγμή για την Ελληνορθοδοξία, να δώσει μία συγκλονιστική μαρτυρία ζωής του Πνεύματος, τον υπερφυή αγιασμό του γνησίου τέκνου Της, του οσίου Ευδοκίμου του Βατοπαιδινού.

Ας παραδειγματιστούμε, αγαπητοί μου αδελφοί και Πατέρες, από τον τρόπο ζωής του αγίου Ευδοκίμου, ώστε να επιθυμήσουμε και να ασκήσουμε την θεομίμητη ταπείνωση, αυτήν πού πραγματικά εγκολπώθηκε ο άγιος Ευδόκιμος. Αυτήν που οι Πατέρες όρισαν ως θεμέλιο και σύνδεσμο των αρετών, πηγή των χαρισμάτων, την ονόμασαν θεούφαντο χιτώνα και στολή της Θεότητας. Να μην επιθυμούμε την προβολή και την αναγνώριση από τους άλλους. Να μην επιδιώκουμε αξιώματα. Να επιθυμούμε την αφάνεια για να γευθούμε την εμφάνεια του Θεού. Και αν θέλουμε να ζήσουμε την κατάσταση του Χριστού, να χαιρόμεθα με την εξουθένωση και την ατιμία. Η οδός της ταπεινώσεως είναι η πλέον ασφαλής και πιο καρποφόρος πνευματικά σε όσους έχουν το σθένος να την ασκούν στην αυθεντική της κατάσταση.

Αγαπητοί μου αδελφοί και Πατέρες, ο άγιος Ευδόκιμος αποτελεί μία μαρτυρία ότι ο Άθως μέσα στους αιώνες συνεχίζει να επιτελεί το έργο του, να δημιουργεί Αγίους. Άγιοι, οι οποίοι εξαιρέτως αναδεικνύονται σε κρίσιμες στιγμές για την ζωή του Χριστεπωνύμου πληρώματος της Εκκλησίας μας. Και να εύχεσθε όλοι, ώστε και στην σύγχρονη εποχή, που ως επιδημική νόσος κυριαρχεί η αμαρτία και η απιστία, το Άγιον Όρος να μην παύσει να επιτελεί το έργο του, έστω και με εμάς τους εσχάτους οικήτορές του. Μεγάλη η ευλογία να είναι κάποιος Αγιορείτης, αλλά και μεγάλη η ευθύνη.

Ταπεινά ευχόμεθα η Κυρία μας Θεοτόκος, η Ηγουμένη του Αγιωνύμου Τόπου μας, με τις πρεσβείες του Οσίου και Θεοφόρου Πατρός ημών Ευδοκίμου του Νεοφανούς και Θαυματουργού, να οδηγεί όλους μας στις τρίβους της αληθινής εν Χάριτι ταπεινώσεως.

(Απομαγνητοφωνημένη ομιλία του Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, αρχιμ. Εφραίμ, στην Τράπεζα της Μονής, Παρασκευή 5/18 Οκτωβρίου 2002)

Πηγή: Ιερά Ακολουθία- Παρακλητικός Κανών και ιστορικό ευρέσεως λειψάνων του Οσίου και Θεοφόρου Πατρός ημών Ευδοκίμου του Νεοφανούς και Θαυματουργού, εκδ. Ι. Μ. Μονής Βατοπαιδίου, σ. 136-142)